

kaarene paavirker Publikums Køb eller Salg af Værdipapirer. Hertil kommer, at Centralbanken gennem Køb eller Salg af Værdipapirer, samtidig med at den paavirker Bankernes Kassebeholdning, direkte paavirker Prisen paa Værdipapirer. Centralbanken kan derfor inden for visse Grænser bestemme Renteniveauet.

Ohlin polemiserer mod den Tankegang, at det skulde være »unaturligt« eller »usundt«, at Centralbanken køber Obligationer. Han finder ikke nogen Grund til at begrænse Centralbankens Virksomhed ved at binde den til at ligge med bestemte Slags Aktiver. Afgørende maa være, hvilket Middel der i en given Situation mest effektivt fører til det Resultat, man ønsker.

Forf. vender sig ogsaa mod den gængse Opfattelse, at det for Forretningsbankerne er af afgørende Betydning for deres Likviditet, at de har anbragt deres Midler paa kort Sigt svarende til deres Forpligtelser. Da Centralbanken som nævnt naar som helst kan berøve Bankerne Likviditet, kan disse faktisk ikke sikre denne ved Midlernes kortfristede Anbringelse, idet en Inddragelse af disse Laan vil styrte saavel Virksomhederne som Bankerne ud i en Krise. Den eneste Maade, hvorpaa de kan opfylde deres Forpligtelser overfor Indskyderne, er ved at trække paa Tilgodehavender eller optage Laan i Centralbanken.

Ud fra denne Betragtning kritiserer han den Udvikling af Renteforholdene, man har tilladt i Sverige under Krigen. Han efterviser indgaaende, at den betydelige Renteforhøjelse, der fik Lov at finde Sted efter Krigsudbrudet, ikke tjente noget fornuftigt Formaal, men kun tjente til at belaste Statskassen med unødvendige Renteudgifter.

Forf. imødegaar de Argumenter, man har ført i Marken mod den af ham gennem hele Krigsperioden foreslaede Politik. Et af disse Argumenter er, at man forventede, at Krigen, ligesom tidligere Krige, vilde give højere Rentefod, og at et Indgreb fra Riksbankens Side for at holde Renten nede vilde være blevet betragtet som »kunstig« eller som »Igangsættelse af Inflation« og saaledes vilde have skræmt Folk bort fra Obligationerne. Heroverfor hævder Ohlin, at en Politik efter disse Linier i alt væsentlig blev gennemført i 1941, uden at disse Virkninger fremkom. Iøvrigt er det centrale i hans Opfattelse, at ved en haandfast Politik fra Myndighedernes Side vil Virkningerne af alle stærke psykologiske Reaktioner kunne beherskes.

Indenfor nationaløkonomiske Kredse vil der næppe være nogen Uenighed med Professor Ohlins principielle Synspunkter. Derimod vil hans Betragtninger sikkert stadig forekomme Politikere og Bankfolk mærkelige. Foruden til den studerende Ungdom er det disse Kredse, denne Bog har Ærinde til. Den er skrevet i et saadant Sprog, at enhver, der blot har nogen Føling med økonomiske Spørgsmaal, naar han vil gøre et alvorligt Arbejde, vil kunne følge Diskussionen, og der er heller næppe Tvivl om, at den, der gør dette, vil se Tingene i et andet Lys end det traditionelle.

Jørgen Pedersen.

Wolmer Clemmensen: DESKRIPTIV ERHVERVSETIK. Einar Harcks Forlag. København 1942. 80 S.

Nærværende Skrift er nærmest en Samling Programerklæringer om, hvilke Opgaver den deskriptive Erhvervsetik bør stille sig, og hvorledes den

kaarene paavirker Publikums Køb eller Salg af Værdipapirer. Hertil kommer, at Centralbanken gennem Køb eller Salg af Værdipapirer, samtidig med at den paavirker Bankernes Kassebeholdning, direkte paavirker Prisen paa Værdipapirer. Centralbanken kan derfor inden for visse Grænser bestemme Renteniveauet.

Ohlin polemiserer mod den Tankegang, at det skulde være »unaturligt« eller »usundt«, at Centralbanken køber Obligationer. Han finder ikke nogen Grund til at begrænse Centralbankens Virksomhed ved at binde den til at ligge med bestemte Slags Aktiver. Afgørende maa være, hvilket Middel der i en given Situation mest effektivt fører til det Resultat, man ønsker.

Forf. vender sig ogsaa mod den gængse Opfattelse, at det for Forretningsbankerne er af afgørende Betydning for deres Likviditet, at de har anbragt deres Midler paa kort Sigt svarende til deres Forpligtelser. Da Centralbanken som nævnt naar som helst kan berøve Bankerne Likviditet, kan disse faktisk ikke sikre denne ved Midlernes kortfristede Anbringelse, idet en Inddragelse af disse Laan vil styrte saavel Virksomhederne som Bankerne ud i en Krise. Den eneste Maade, hvorpaa de kan opfylde deres Forpligtelser overfor Indskyderne, er ved at trække paa Tilgodehavender eller optage Laan i Centralbanken.

Ud fra denne Betragtning kritiserer han den Udvikling af Renteforholdene, man har tilladt i Sverige under Krigen. Han efterviser indgaaende, at den betydelige Renteforhøjelse, der fik Lov at finde Sted efter Krigsudbrudet, ikke tjente noget fornuftigt Formaal, men kun tjente til at belaste Statskassen med unødvendige Renteudgifter.

Forf. imødegaar de Argumenter, man har ført i Marken mod den af ham gennem hele Krigsperioden foreslaede Politik. Et af disse Argumenter er, at man forventede, at Krigen, ligesom tidligere Krige, vilde give højere Rentefod, og at et Indgreb fra Riksbankens Side for at holde Renten nede vilde være blevet betragtet som »kunstig« eller som »Igangsættelse af Inflation« og saaledes vilde have skræmt Folk bort fra Obligationerne. Heroverfor hævder Ohlin, at en Politik efter disse Linier i alt væsentlig blev gennemført i 1941, uden at disse Virkninger fremkom. Iøvrigt er det centrale i hans Opfattelse, at ved en haandfast Politik fra Myndighedernes Side vil Virkningerne af alle stærke psykologiske Reaktioner kunne beherskes.

Indenfor nationaløkonomiske Kredse vil der næppe være nogen Uenighed med Professor Ohlins principielle Synspunkter. Derimod vil hans Betragtninger sikkert stadig forekomme Politikere og Bankfolk mærkelige. Foruden til den studerende Ungdom er det disse Kredse, denne Bog har Ærinde til. Den er skrevet i et saadant Sprog, at enhver, der blot har nogen Føling med økonomiske Spørgsmaal, naar han vil gøre et alvorligt Arbejde, vil kunne følge Diskussionen, og der er heller næppe Tvivl om, at den, der gør dette, vil se Tingene i et andet Lys end det traditionelle.

Jørgen Pedersen.

Wolmer Clemmensen: DESKRIPTIV ERHVERVSETIK. Einar Harcks Forlag. København 1942. 80 S.

Nærværende Skrift er nærmest en Samling Programerklæringer om, hvilke Opgaver den deskriptive Erhvervsetik bør stille sig, og hvorledes den

bør løse dem. Fremstillingen illustreres med en Række Exempler under Kapiteloverskrifter som: Reklameetik, Prispolitik i erhvervsetisk Belysning og Om unfair Handelsmetoder.

Forfatteren lægger stor Vægt paa, at der er Tale om en rent deskriptiv Videnskab, som »ikke har til Opgave at docere denne eller hin Moral-lære, men objektivt at undersøge de etiske Normer og moralske Forestillinger, der behersker Erhvervslivet og dets Udøvere« (Side 9, jvnf. 27 og 30). Den deskriptive Erhvervsetik er herefter altsaa en Gren af Sociologien. — Til Trods for denne tydelige Erklæring er Skriftet dog stærkt præget af Forfatterens personlige Opfattelse og virker i høj Grad som et Propagandaskrift for de Idealer, som bl. a. fremføres af Rotary-Bevægelsen og andre tilsvarende internationale Organisationer. Denne Tendens kommer dels frem gennem den stadige Fremhæven af disse Organisationers fortjenstfulde Indsats, dels gennem Bemærkninger som fx. følgende: »Den deskriptive Erhvervsetik maa formodes gennem sit objektive Forskningsarbejde som praktisk Konsekvens at ville lede i Retning af en fair og sober Prispolitik, hvorved Fremtidens Erhvervsliv i stedse stigende Grad vilde præges af Loyal Konkurrence« (S. 66, understreget her).

Fremstillingen er overhovedet præget af en optimistisk Begejstring for, hvor herlig vidt vi har bragt det med Hensyn til Handelsmoralens Højnelse, og en naiv Tillid til fremstaaende Handelsfolks Udtalelser om, at Handelens vigtigste Opgave er at tjene Samfundet (fx. S. 18 og 28). En saadan Indstilling er næppe til Gavn for den videnskabelige Objektivitet.

Skriftet beskæftiger sig udelukkende med de Normer, som gælder for Handelserhvervets Udøvere, mens Forf. overhodet ikke nævner andre Omraader indenfor Erhvervsetiken, fx. Arbejdspladsens Etik — Forholdet mellem Overordnet og Underordnet, Forholdet mellem Underordnede indbyrdes, Kollegialitetsbegrebet — der sociologisk set frembyder lige saa interessante Problemer. Emnet burde saaledes rettelig være betegnet som Handelsmoral eller Handelsetik.

Forfatteren fremhæver flere Steder, at dette Skrift behandler Emnet paa en ny Maade, ud fra ny Synspunkter (S. 33, 79). Saadanne direkte Proklamationer virker vist som oftest mod deres Hensigt.

Erik Schmidt.

Walter Förster: THEORIE DER WAHRUNGSENTWERTUNG. Gustav Fischer. Jena 1936. 123 S.

Efterhaanden som de forskellige Valutaer i og uden for Europa i Begyndelsen af 30'erne deprecieredes, tiltog ganske naturligt i Tyskland Diskussionen om, hvorvidt man burde lade Marken deltage i den almindelige »competitive depreciation«. Försters Bog er vel en rent teoretisk Analyse, men at den er tænkt som et Bidrag til den tyske Diskussion ses bl. a. af den Omhu, der vies Behandlingen af Inflationsangsten — en Faktor man utvivlsomt maa lade veje tungt i Overvejelserne om en De-jure-Depreciering af Marken, men som erfaringsmæssigt har spillet en relativt underordnet Rolle ved Devalueringer af Valutaer med en mindre voldsom Fortid end den tyske.

Forf. har ønsket at gennemføre en omfattende, teoretisk Undersøgelse af hele »Deprecieringsproblemet« — i Modsætning til tidligere Behand-